

"Застава" излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. за четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за стран. земље годишње 6 круна 50 пот. Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чанића. Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дониеси шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Црна Гора.

У Црној Гори отпочео је уставни живот. Прва се скупштина састала и у овај мах се конституише.

Оно што ће да наступи, познато нам је из историје. На почетку сваког новог живота јављају се трзавице. Свака нова установа има да прекужи тактоване дечије болести. То је већ тако у природи.

Па и доцније неће ићи глатко. Има и уставност сенку. Има и она налиције. Што људи смисле и људи уведу не може бити савршено. Уставност значи трење, странке, борба. И то стално.

Али је сенка апсолутизма јача, црња Његово налиције је окужено мемлом, трулежи. Апсолутизам не зна за живот, не зна за сталну борбу и постепени развитак, то је као живот вулкана. Над њим је гробни мир, па одједаред груне живот, али живот у облику лаве, ватре, која сажиже а не оживљава. Ено нам Русије.

Било је крајње време да апсолутизам у Црној Гори престане. Видело се по свему, да се потпуно преживео. Незадовољство беше све јаче, све видније. Тај апсолутизам није могао да даде полета новом животу и новом развитуку. Ни економском, ни политичком, ни друштвеном.

Сад ће тај живот да изађе из трења странака. Кад удари камен о камен кре снуће варница живота. За сад се још не зна ни програм појединих странака ни њихово име. Али није тешко већ данас погодити шта ће се догодити. У свакој држави мора бити бар две странке. Једна се скупља око оног стања које постоји. Бра ни га, хоће да га одржи. Та читава маса људи невана је политичким и другим интересима за то стање. Да те странке нема не би то стање постојало.

А у свакој држави има људи, који теже да промену стање које постоји, има људи који хоће бржим корацима напред. То је опозиција. И та ће без сумње понићи у Црној Гори и организовати се. Хоће тим пре, јер је устав врло мршав и не може задовољити људе бујније нарави, већег полета.

Вероватно је, да ће осим те две странке бити људи, којима ће и данашњи устав

бити сувишан, те ће тражити повратак у она „стара златна времена“. И може бити да ће бити људи, којима ће и вахтеви опозиције бити благи, недовољни. Али ће те две групе бити по свој прилици мале и неће важити као странке. Оној реакционарној је прошло време, и она ће брзо изумрети. Она би имала неког живота само онда, да је Црна Гора добила сувише рано или сувише простран устав, а то се тек не може рећи. А она друга група, која ће да буде чак и опозиција опозиција, биће вероватно у прво време одвише мала и спремаће тек земљиште за будућу странку. Све је то и природно и потребно. И они, који мисле не треба странке и питају: шта ће нам странке, нека проучавају уставни живот Црне Горе, па ће се уверити, зашто морају да постану странке и зашто су оне потребне. Онај канан још нико није измислио, да сви људи клемну главом, кад се повуче. И не би било ни добро.

* * *

Док се странке у Црној Гори стварају, управо док се прибирају и организују, јер је материјал већ ту, догле су сви погледи упрти и на друго једно питање. То је „ђачко питање“.

Црногорска омладина, која се учила на великој школи у Београду, издала је један манифест. Тамо је оштро осуђивала стање које постоји у Црној Гори и тражила коренист преображај.

Писци су оптужени од црногорског суда. И они, дванаест младих Црногораца одоше мушки и одважно у Црну Гору да стану пред суд.

Заиста леп пример честољубља и мушке одважности. Други напишу нешто у својој земљи, па кад их ставе под оптужбу, они се уклоне. А овде је обратно. И што је још значајније црногорска омладина, која се учи Петрограду, изјавила је с потписима, да се потпуно слаже са писањем омладине црногорске из Београда, и да је готова да дође за то и пред суд.

Истрага се води и јавно мњење у Црној Гори је великим делом на страни омладине. То није тешко разумети. Ко ће да замери омладини ма и коју оштрију реч. А

цел им је била племенита и родољубива. У то неко не сумња. Њихово мушко држање разбило је у том погледу сваку сумњу. Само дубоко уверење и чисто пожртвовање могло је да доведе црногорску омладину из Београда на Цетиње и да се јави суду.

Не можемо знати, шта ће у тој ствари решити судови. Али смо уверени да ће се кнез Црне Горе према племенитим јунацима држати јуначки и племенито. То би много помогло, да се овој ствари откине жаока и да опозицију крене у правилан, мирнији колосек.

Ми то искрено желимо Црној Гори. И желимо да прве болести младе уставности претурни са што мање бола и трзавица.

Пред изборе за епархијску скупштину архијерејске.

Доносимо из сва четири протопопијата архијерејске општине, које ће ускоро бирати изборнике за избор епархијских скупштинара. Оних којих се тиче нека знају, која ће места гласати заједно. Протопопијат карловачки има ова места:

Банештар, Беоцин, Бешка, Буковац, Визић, Војка, Врдник, Голубинци, Грабово филијала Свилош, Инђија, Ириг, Јазак, Каменица, Карловци, Нови Карловци Сасе, Крушедо село филијала Шатринце, Крчеди, Лединци, Марадик, Нерадин, Нештин, Павловци, Ст. Павова, Петровци, Путинци, Мали Радинци, Ривица, Сланкамен, Сурдук, Сусек, Черевци, Чортановци.

Протопрезвитерат митровачки: Адашевци, Бачинци, Бешеново (село), Бингула, Брестач, Буђановци, Мала Вашица, Вогањ, Гртуревци, Гре, Дивош, Добринци, Ердевик, Илијци филијала Липовац, Адашевци, Подграђе и Немци, Јамена, филијала Страшинци, Јарак, Краљевци, Кузмин, Лаћарак, Лежмир Манђелос, Мартинци, Митровица, Моговић филијала Батровци, Рајево Село филијала Подгајци, Врбања, Сољани, Раменовци, Ђурић и Гуња, Велики Радинци, Рача, Рума, Свбач, Суботиште, Стејановци, Шашињци, Шуљам, Чалма.

Протопрезвитерат земунски: А-

ПОДЛИСТАК.

ДЕДА-ЈОВАН.

Црта с пута.

Село М. је лепо место, али није у њему све у најбољем реду. Јесте, да су му куће већином високе, али има их доста опаднутих, изодираних и неовречених. Кад год сам пролазио кроз то село, одмах сам већ с поља по свакој кући познао какви људи живе у њој. Где-где кућа чиста па лепо окречена да ти је мило гледати. Око ње се зелени и шушти дрвеће, у крају од дворишта дижу се једре воћнице, у хладу под дрветом тимаре се гојни коњи, а по гумну трчи крупна живина. Па и домаћа чељад све некако главата и пуних образа. Одмах знаш, да ту живе вредни и радени људи.

А где коју од оних опалих кућа! Кров стрши на њој, као да је ту легло ветрова, лебси куће спао, а набој подривен па се сва кућа најерила као наплотак. Задови од улице и суседа порушени, дворишта пуна траве и корова, а кад се из травуљине помоли глава војет кљусета, а ти кријеш очи, да не видиш кукавни и бедни живот под оних испалим ребрима и начоченим куковима. Још срећа, што је, хвала Богу, сада много мање оваких кућа, јер се многе почеле оправљати и подиживати и кре-

чити, те засину мало и ово српско село, да не буде на ругло и срамоту пред странцем и туђином.

Мало стари сеоски свећеник, мало два учитеља, па трговци сеоски, сви се то подигоше на неуредне старешине: »Море људи жалост и срамота — што су вам куће таке! Та засучите рукаве, угазите блато, па не дајте ако знате за Бога да вам падне слеме на теме! —

Отресали се по неки људи: »Ех, дација! намет! немам ни хлеба за чељад! па нека пада кућа, кад смо и ми већ и тако са свим пали! — Ама опет зато нађе се баш доста њих, који засукаше рукаве, изленише одртине, окречеше зидове и с поља и изнутра, и кућа дође као лепа кутија. А други се угледаше на њих, па мало по мало сад већ више од половина кућа поправљено и изокречено. И кад ставише људи на рачун, шта су утрошили на оправку својих домова, где шта видеше! Та осим руку својих и свога рада тек једва да су неки новчић утрошили на реч. Па за Бога људи! Зар није лепше да за тај скоро нијавки новац живите у чистоћи и здрављу, него да трунете међу разваљеним и смрдљивим зидинама!

Кочијаш пустио коње у лаган ход, да можемо боље посматрати, колико се поправило село од лане. И где, баш доста се куће беле, што су још и лане биле опаднуте и запуште-

не. О, тако, тако, само напред вредни сељани, па шат што пре буде са свим истребљена куга из торине, — да не буде ни једнога дома да са њега сија помрчина сиња!... Нека завлада чистоћа и ред свугде по вашим домовима, а када тога буде, то ће на брзо пропојати и срећа и задовољство под вашим крововима.

Летње сунце жеже и припиче. Наша кола иду полако напред. Стигосмо већ и до куће мојих сродника. Већ истрчала деца пред капију и поиспињаше се на кола. Уђосмо у двориште и усрдно се поздравили са својим домаћинима.

Тада отпочиње мој живот у гостима на селу. Преко дана пролази време у разговору, читању или каквим пословима у дворишту, а када се мало захлади, онда се иде добрим сеоским познаницима: свештенику, учитељу, трговцима и другима. Међу тима је и дед-Јован, којему сам се већ то прво вече упутно.

Стигох већ и до куће. Забат јој је од цигаља, кров од црепа, кућа широка и велика па чиста куд год погледаш. Одмах видиш да у њој влада најбољи ред и да јој је старешина човек на своме месту. А кад уђеш у двориште, ту тек имаш шта видети. Стаје високе па чисте, сламне камаре садевене као да су од цигаља наслагане, нигде ни трунка ђубрета, него се све ђубре баца у јаму што је цагљама изидана, па се после, кад се напуни, носи на њиве.

шњи, Стари Бановци, Батајница, Бежа
нија, Белегиш, Бољевци, Грабовци фили-
јала Витојевци, Деч, Добановци, Земун,
Јаково, Карловчић, Кленак филијала Хрт-
ковци, Крушевци, Купиново, Михаљевци,
Обреж, Огар, Пећинца, Петровчић фили-
јала Бечмен, Платичево филијала Наквинци,
Попањци, Прогари, Прхово, Сурчан, То-
варник, Угриновци, Шимуновци.

Протопрезвитерат вуковар-
ски: Бело Брдо, Барказово, Бобота, Бо-
рово, Баршадин, Будимци филијала По-
гановци Вера, Винковци филијала Баш-
њоци, Жупања, Градиште, Штитар, Ша-
мац, Крушевица, Гундинци, Бабина греда,
Церна, Мишковци, Раковци, Андријашев-
ци, Ретковци, Иванково, Вођанци, Мика-
новци и Најдорф, Вуковар, Габош, Даљ,
Допсин с филијалом Копривна, Вучевци,
Бекетинци, Вуки, Семељци, Коритна и
Форкошевици, Ердут филијала Аљмаш, Илок,
Лаве филијале Нови, Јанковци и Оток, Ма-
ринци филијала Петровци, Маркушица, Ми-
клушевци филијала Чаковци, Мирковци,
Моловини, Мохово филијала Шаренград, Не-
гославци филијала Оролић, Опатовац фи-
лијала Сотин, Осаж, Острово, Пачетин, Те-
ња, Горњи Товарник, Нови и Стари Ба-
новци, Трпиња, Шид, Чепин филијала
Мартинци.

Неуредност у жељезничком саобраћају.

Ево већ скоро два месеца, како влакови на
прузи Винковци — Ивђија и Суботица — Зе-
мун врло неуредно иду. Мало који дан, да до-
лични возови немају закашњења, те путници
изгубивши везу са другим влаком, морају и
преко своје воље у Ивђији догледати да че-
кају по неколико сати на други воз. Ко пу-
тује н. пр. из Загреб за Нови Сад преко
Ивђије, тај ретко кад да може доћи у одре-
ђено време у Нови Сад, него мора у Ивђији
да чека на бумлер до полак 3 сата по подне
па да се креће даље. А да се то деси кадгод
и врло ретко, ми бисмо рекли да је то случајност;
али пошто су те случајности за ова два месе-
ца учестале те постале «нормалношћу», при-
сиљени смо овим путем свој глас дићи, па шат
се меродавни сете да и на то обрате пажњу.

Та 2. новембра п. н. морало је до сто пу-
тника, који допутоваше загребачким возом, че-
кати у Ивђији од пола 10 до подне до пола 3
по подне. Четир минута пре доласка нашег во-
за оде нам земунски воз за Нови Сад тако ре-
ћи из пред носа. Макар што је сигнал стигао
из Голубинаца, да се наш воз кренуо ипак то
није сметало поглавару станице у Ивђији да
пусти земунски влак да оде. А то се није де-
сило само 2. новембра него мало који дан, да
се није десило за ова два месеца.

Због такве рђаве и несигурне везе пати не
само појединац него и целина, пошто том не-
уредном везом и пошта доцније стиже. Шта ће
бити доцније, кад снег завеје, кад већ сада

Кућа деда-Јованова тако стоји да је после
подне хлад пред њоме, те које од чељеди до
бро полије свуд око клупе, па се ту сабирају
људи из села чим мало доспу од радње, те се
разговарају о нашим народним стварима, о на-
шим мањинама и недостатцима, о напредку сео-
ском и о газдовању појединих сељана. А не-
дељом и свецем ту читав збор, па се ту прати
и приповеда све важније што се збива у ши-
роком свету.

У томе друштву деда-Јован је средиште.
Најстарији по годинама, мудар и разборит по
речи, блага и уљуднога понашања, па свако
слуша његове речи које су увек на месту.

Но чујте ме, да вам мало приближе опишем
деда-Јована. Старац појачег средњег узраста,
коса му бела као вуна, али лице му још тако
младачко па румено као да је сад у најбољој
мушкој снази. Сад од четир-пет година одмара
се по мало овај старац а све дотле је он ра-
дио најтеже пољске послове; ма да је навршио
осамдесету годину. Па и сада он води бригу
за сву кућу: дочекује стоку из поља, храни
живину и свиње и цео дан шупња по двори-
шту само све да буде чисто и у реду.

(Српски се).

влакови тако неуредно иду? У Турској сигурно
боље функционишу жељезнице него сад код нас!

По нашем немеродавном мишљењу разлог
томе закашњењу и неуредној вези јесте свако-
во и тај, што особни влакови морају да носе
а равне пошлицке, које се шаљу рег Eilgut, те
примајући и истоваривајући исте пошлицке особ-
ни воз губи на времену, које редимо од Загреб
до Ивђије може да изнесе и до 40 часака. Не-
мамо ништа против тога, што се толике по-
шлицке шаљу рег Eilgut; та то је данас у доба
паре и електрицитета са свим појмљиво. Али
нам је противно, што те пошлицке мора баш
особни воз да носи, те тиме истина робу брже
преноси, али зато путници и пошта заостају

По жељезничку управу је то јефтине, јер
један воз обавља двоје: вози и путнике и по-
шлицке, али за путнике не само да је то не-
угодно, него и много скуље. Утроше време и
новац, промаше рок нечему и не обаве посао.

Зашто не би дирекција завела и у промет
пустила један влак само за брзе пошлицке?
Исти влак би стао нешто скуље дирекцију,
али зато не би путници изложени били за свој
властити новац толиким непријатностима, које
сада подносе. А то тек имају права тражити
путници. Можда би се могао један од досада-
њих теретних возова узети за Eilgut-Lastzug
те удесити бржи лакши а што је најглавније
сигурнији промет.

Остане ли овако, мораће путници, кад хоће
да путују, најпре у боб врачати, да виде, да
ли ће воз на време доћи и имати везе. Јер
неуредност за ова два месеца пољуљала је већ
сваку веру у уредан и сигуран саобраћај са
влаковима, који преко Ивђије пролазе.

Један путник.

Политички преглед.

Поравнање између Угарске и Ау-
стрије. „Нова Слободна Преса“ пише: По
вестима, које су стигле из Будимпеште о
преговорима за поравнање, види се да су
тешкоће при преговорима стручних коми-
сија у неколико откловене. Из извештаја
се види, да се комисије упустиле у већа-
ње, да место царинског и трговачког саве-
за склопе поравнање у облику уговора
Тиме, истина отпор Аустријан против но-
ве реформе ђумручарине није откловен,
али Аустрија се уз одржање свога начел-
ног становишта упустила у стварне пре-
говоре о новом облику. По Аустрију је
у првом реду од важности да сазна, да ли
се Угарска заиста одлучила, да 1917. го-
дине заведе самосталну царину. Доста зна-
тне тешкоће чини то, што Угарска хоће
ствари, које спадају под потрошарински
порез, да одлучи из слободног промета. Ако
и заведу нов облик место досадањег ца-
ринског и трговачког савеза, морају изве-
сти на чисто и то, у ком погледу хоће
обе владе, да место досадањег одношаја
употребе потпуну самосталност. Види се
већ јасно, да аустријска влада хоће већ
сада да примора угарску владу, да се из-
јасни у том погледу. Аустрија већ сада
мора знати, да ли да рачуна на то, да ће
1917. год Угарска тражити самосталну ца-
рину или не. Питање о самосталној цар-
ни дакле одлучаће се већ при овим пре-
говорима

Вести из места и са стране.

Мађаризација у Хрватској и Славонији.

Да мађаризација у Хрватској и у Сла-
вонији доста нагло успева, већ су сви
увјерени. Ко позна прилике у земљи прије
20 година и сразни их са садањима, тек
онда угледа напредак мађаризације. Прије
се мађарски није чуло нигде говорити, а
дanas чујете у свима селима говор пјесму
и видите игру мађарску.

Не само на жељезницама, него у др-
жавним шумаријама и техничким држав-
ним подuzeћима шири се мађаризација.
Дјеца чиновничка и послуге сва се одво-
де у Угарску и тамо школују. Чиновни-
ци, који имају дјеце и шаљу их у мађар-
ске школе, добијају доплатак, док они,
који шаљу дјецу у домаће заводе, не до-
бивају.

У службама се домаћи људи запоставља-

ју, иако странци не познају народног језика.
Грађанима, који шаљу дјецу у мађарске
школе, дају државне жељезнице погодност.
Повнато је, да у већим мјестима као у
Загребу, Броду, Винковцима и Осјеку
имају мађарске школе. Родитељи оне дјеце,
који шаљу дјецу у исте, добивају жељез-
ницу бесплатно.

Из Земуна полази воз око 5 с. у јутро
за Нови Сад. Овим возом свако јутро пу-
тује пуно дјеце за средње школе у Новом
Саду са свих станица. У вече се враћају.
Мјесечно се плаћа за блок 6—8 круна. Но
они родитељи са села који би желели сла-
ти своју дјецу у гимназију у Карловце,
Земун и Винковце, на овај начин не до-
бијају ове погодности. Овако се Мађари
брину за своје. А како чине са народно-
стима у Угарској?!

И опет удар за чика-Стеву!

Пишу нам из Будимпеште: „Увек је до сада
било, да се бар већина будимпештанске омладине
није удварала чика-Стеви. То је био један од глав-
них повода неслози између већине, који нису те-
келијанци и оних других који су текелијанци. Но сад
је чика-Стеву задесио удар већи но икад до сад.
Није шала да му један од његових текелијанаца
изрази отворено неповерење. Чика-Стеви, том „о-
чински оданом“ управитељу текелијанском изрази-
ти неповерење, па још у седници „Кола младих
Срба“! То је скоро пред читавом будимпештанском
омладином. На тој седници, која је одржана у про-
шлу суботу, председник меми друштво да избере
једног од друштвених чланова за повереника прили-
ком вађења камате, коју доноси друштвени капитал.
Председник предлаже лањског повереника чика-
Стеву. Против тог предлога, друштвени тајник Ста-
ноје Јовановић, текелијанац, одлучно устаје гово-
рећи: „ја немам поверења у чика-Стеви“. Да ли су
остали присутни били једномишљеници Јовановића
не зна се. Ако је ђутање одобравање, онда је чи-
таво друштво било сложено са Јовановићем. Треба
истаћи, да је доста текелијанаца било на седници.
Ни један се није дигао да брани свога чика-Стеву.
Да ли за то што и сами можда немају поверења у
њему или валда из ког другог разлога? То они зна-
ју а ми се само домишљамо. Речи Јовановића су
после седнице изазвале бурну дебату. у којој је Јо-
вановић пред многима изјавио да за 24 сата пре-
стаје бити текелијанац. По мишљењу многих добро
ће учинити, бар ће који сиромашан омладинац пре-
стати патити се а неће текелијанум бити црпаш као
што је Јовановић често говорио.

Другарска солидарност.

Београдски листови јављају, да је јуче пре подне
одржан збор „Побратимства“, ђачке политичке дру-
жине. На дневном је реду била расправа поводом
суђења студентима Црногорцима за увреду кнезу
Николи. Све су се групе сложиле на томе, да та
увреда не постоји и да је оптужба студената само
један напад реакционарног режима у Црној Гори
на слободу грађана. На збору је решено, да се оп-
туженим друговима на Цетињу пошаље један теле-
грам, у којима им се честита на храброј држању
и изјављује потпуна солидарност целе универзитет-
ске омладине.

Злонамерне неистине из Земуна.

Пишу нам из Београда: — Неколико пештан-
ских листова донели су подметнуте им телеграме
тобож из Београда (а у ствари из повнатих кру-
гова из Земуна): „да је српска влада сем одобреног
јој кредита за трошкове царинског рата (нису хте-
ли написати из кредита за изналажење нових тр-
гова за српски извоз на страни), утрошила на ту
цељ још и других 500.000 динара“. — Јасно је за
свакога, да је то проста и намерна лаж из простог
разлога, што тих „других 500.000 динара“ нити јој
је скупштина одобрила, нити их је влада имала од-
куд узети. — Али је још већа лаж у томе, што се
у осталим телеграмима вели, да је „српска влада
из горње суме одвојила 33.000 дин., и са њоме ку-
пила мађарску штампу, да напада аустријску трго-
винску политику према Србији и да је од те суме
г. Тодор Петковић, српски генерални конзул у Бу-
димпешти разделио тамо 18.000 динара мађарским
новинарима. — Да би та лаж била вероватнија ма-
ђарској публици — због ње су и измишљене те-
лажне вести — казато је у тим земунским теле-
грамима да су све горње изјавили „српски владини
крugови“. Међутим баш тај додаток доказује неве-
роватност горње вести, коју сад наши службени
крugови најкатегоричније демантују. — Ове лажне
вести изазивале су, природно је, велику и узбуд-
љиву сензацију у Будимпешти, пошто се њима
хтела да докаже поквареност мађарске штампе, али
убуђење у Пешти није дуго трајало, пошто је те

вести одмах одлучно демантовао и наш генерални конзул г. Петковић и наш пресбаро телеграфским путем. Прави извор ових вести није тешко погодити, јер им је тенденција провидна.

„Слога“

Удружење бивших ученика и ученица српске православне велике гимназије новосадске и њених пријатеља.

У месецу октобру уписало се за чланове: Из Београда: Милоје Милојевић са 2 К. — Из Беча: Ваца Теодоровић са 50 К. — Из Будимпеште: Јован Бељановић, Иса Жупунски, Душан Кнежевић, Тодор Кнежевић, Владислав Петковић и Мјета Толовачки сви са по 2 К. — Из Деслосентивана: Милан Милутиновић са 2 К. — Из Срп. Елемира: Исидор Купусаревић са 2 К. — Из Ж. б. Ја: Жарко Злоколица са 2 К. — Из Земуна: Петар Кољовић са 2 К. — Из Карловаца: Борислав Брадарковић са 2 К. — Из Митровице: Др. Никола Јовановић са 2 К. — Из Новог Сада: Софија Кристић и Аркадије Марковић са 2 К и Милан Петровић са 5 К. — Из Панчева: Др. Никола Драгичевић, др. Светислав Касалиновић, Војин Лазаревић, др. Ђорђе Лазаревић, Милан Лазаревић и др. Мјета Мушицки, сви са по 2 К. — Из Савала: Миливој Поповић са 2 К. — Из Турије: Павле Бошњакчић, Крста Малеташки и Јован З. Медурић, сви са по 2 К. (27; 933).

Брисали се до сад: Из Будимпеште: Милан Вакавац, Димитрије Кнежевић, Глигорије Лучић, Владимир Мандић и Арон Пешић; из Новог Сада: Катица Манојловић; из Турског Бечеја: Коста Туцаков и Светозар Туцаков (8). Осим тога мораће управни одбор брисати неке, који до данас нису платили чланарину за 1906-ту годину.

Умрли су до сад: Др. Бранко Димитријевић, Милорад Кољовић, Данило Манојловић, Теодосије Поповић и др. Ђура Ружић.

На жалост морамо констатовати, да „Слога“ са племенитим задатком „да материјално и морално потпомаже православно српску велику гимназију новосадску и да води рачуна о свима бившим ученицима гимназијским“ још ни близу не напредује тако, као што би се очекивати могло! Има још врло много бивших ученика, који нису чланови овога удружења а и иначе се Срби врло слабо одзивају позиву управног одбора да се уписују за чланове. Кад се узме, да се непосредним помагачем српске гимназије новосадске посредно помажу и остали српски средњи заводи, јер што гимназија вуче мању помоћ из народних фондова, остаје више на остале школе, свакојак треба да се Срби листом уписују у удружење „Слога“ ма и са најмањом чланарином. Та зато је и одређена тако мала чланарина, да и сиромашнији могу помоћи просвету српску!

Нов доктор права.

На клушном свеучилишту промовисан је за доктора права Симеон Радонић, из Мола. Радонић је из угледне молске породице, која је Српству дала већ више ваљаних радника. Надамо се, да ће и нови доктор послужити своје народу.

Скупштина пчеларског друштва у Вуковару.

Пчеларско друштво у Вуковару одржаће дне 11. новембра 1906. у 4 сата по подне у местном ватрогасном спремишту у Вуковару своју годишњу скупштину. Расправни предмети: Читање записника главне скупштине од године 1905.; Извештај тајников о раду друштвеног одбора у години 1906.; Извештај о друштвеном пчеларству, имовини те закључним рачунима за годину 1906. Избор четворице ревизора и двају потписатеља записника.

Забави.

Српска женска добротворна задруга у Пакрацу, приређује поводом десетогодишњице своје уз пријатељско суделовање српског првеног певачког друштва у Пакрацу и приправника српске учитељске школе пакрачке на св. Димитрија 26. октобра (8. новембра) 1906. вечерњу забаву у просторијама „Хотел Пакрац“. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Грозан догађај.

Госпићки „Србин“ доноси: „Лука Поткоњак из Дивосела имао је од свога порода само јединицу кћерку. Као јединица била је размажена и невинута на тешки ратарски посао. Своју јединицу удао је Лука у габданску кућу Дмитра Бјеговића у истом селу. Због нерада нове младе, породиле су се међу њом и свекром несугласице скоро од првога часа. Те несугласице расле су све више, и нарасле су за пуну годину дана толико, да је Лука дошао у прошлу суботу у кућу свога пријатеља Дмитра, кад њега није било код куће да одведе своју кћерку к себи натраг. Довезао је и кола да одвезе своју „доту“, а с њим је дошла и његова жена и шурјак му Стево Јерковић. Лука је пошао прикључити се у кућу Дмитрову док се је оно двоје возило у колима. Чим су дошли у кућу напало је Лука на

своју прију Стаку, жену Дмитрову, која је лежала болесна у кући и која је почела звати у помоћ, на што је долетео њезин син Миле, зет Лукин, на којег је сада напало Лука и његов шурја Стево, а Стака је побегла но за њом се дала у потјеру њезина прија, жена Лукина, која је достигла и ухватила, на што је долетео и Лука са ножем у руди своју пријатељицу Стаку заклао као јабе. После тога ушли су у кућу Дмитрову, испребирали по њој много шта и натоварили на кола кћерину руку и одвезли кући. На пријаву дошла су одмах оружани, свезали Луку, жену му и шурјака и одвели их у госпићку казнионицу, где се Лука у неочејану објесио о свој свитњак. Осталима ће судити суд по правди“.

Запостављање наших учитеља.

Пишу нам из Нове Градишке: Прије годину дана премјештен је био одавде са ниже пучке школе Србин учитељ на начин уобичајен код старог система. Пошто је овде и виша пучка школа, то су многи наши старији учитељи, који имају дјеце за школовање с правом очекивали, да ће им се пружити прилика, да компетирају на ово мјесто. Но преварише се, јер дође омиљено именовање преко реда и закона. На препоруку једног великог господина Куеновца жупанијски надзорник слатки Илија предлаже на ово мјесто младог учитеља а запостави толике старије ваљане учитеље само зато, што и они нису имали протектора, а у управи жупана Јурковића протекција цвјета у сав мах. Дакако да је ово именовање изазвало нерасположење међу запостављеним учитељима, који сад очекују од позваних фактора, да ову погрјешку исправе, а кривцу по претјима жупанијског надзорника.

Дрво, које се љути.

У најзабавнијим крајевима америчке покрајине Итахо нађена је једна врста багрена, која је ванредно осетљива. Нарасте просечно до осам стопа. Кад је постигла свој потпуни развој, завију се њени листићи око сутона на петљикама у облику ваљка и као да у том положају спавају. Ако се за то време дира у дрво, да се пробуди иза сна, стабло потресе узбуђено својим грањем, као да је љуто ради тога. Што се дужи у дрво дира, тим се јаче и чешће појављује та трешња. Натерано сасвим до краја своје стрпљивости, изразује своје незадовољство распростирањем врло неугодног смрада, који ако се удише дужи, изазива жестоку главобољу и вртоглавицу. Ово су дрво наши неки путници, који хтедоше под њим своје шаторе разапети, те када повезаху на њ конопце, спазеше ту чудну појаву, која их је најзад приморила, да шаторе разапну на другом месту.

Позив на претплату. 1. новембра

отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједино учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем октобра истиче претплата, да изволе иступити, како не би у шиљању листа до прејздања дошло.

Г. г. свештеницима у пажњу!

Прочитао сам: Књижевни оглас, у коме наш вредни и даровити богослов Александар Живановић професор и катихета на осечкој гимназији, оглашује П. књигу својих: „Проповиједи и Екскурте на недељна евангелија преко школске године са диспозицијама на главније мисли тих језанџеља“, и том приликом сетих се и ауторова пропратна писма, којим ми прати књигу своју. „Пратим ти — вели — тражену књигу са особитим задовољством, да ме се и другови сећају — што тако ретко бива“.

Наша богословска књижевност тако рећи не може се ни назвати књижевношћу, толико је сирота и малена. Те кад нам дође на свет така књига као што је у горњем књижевном огласу, чини нам се као да је метеор пао на земљу. Па док видимо светлости тога метеора, ми га и посматрамо и сматрамо за нешто, а кад падне на земљу, са светлошћу престаје и наше посматрање, те корачамо даље путем својим. Тако се исто дивимо и кад у огласима читам, да ће изаћи или да је изашла каква богословска књига, но одмах по том корачамо даље, а слабо се сећамо шта би нам била дужност.

Радити на богословској књижевности, може се рећи да је најтруднији посао. Безусловно се морају познавати језици бар руски и немачки, да би се могло с извора претети. А познато је да је тражење извора врло скупо Сад кад писац помисли на немарност читалачке публике, шта га онда подстиче на даљи рад. Само искрена љубав према предмету своје.

Па ево тако ретке љубави према богословској књижевности налазимо ми код г. Ал. Живановића, писца ових „Екскурти“ и толиких иних расправа и богословских темата.

Ал. Живановић јесте један од наших највредни-

јих и најспособнијих како млађих тако и старијих богослова. Заслужује дакле, да се више пажње обрати на његове заиста лепе радове.

Ја сам читао па и користио се његовом I. књигом „Проповеди и екскурта“. Нисам критичар од заната, зато не могу овде наводити све естетске особине овога дела. Али кад се у широј јавности није нико нашао да коју реч о том делу и упозори пажњу читалачке публике на вреднога писца, сматрам ја за своју дужност рећи онолико колико су и како на мене утепале проповеди. Написане су у духу народном, тако да их свако врло лако разумје, имаде у њима врло родољубивих мисли, а већ по себи се разумје да су дуне поуке.

Па мило ми је и јако се радујем што г. Живановић није малаксао, но шта више свом вољом, маром и даром наставља свој рад, те зато смеов свима и свакоме унапред препоручити ово његово ново дело: П. књигу „Проповеди и екскурта“.

Поп Веља.

Брзојави „Застави“.

Стigli 24 октобра

Бацљада орпоком конзулу.

Вудимпешта. Свеучилишна омладина је хтела синоћ због запостављања Срба у Оршави да приреди бацљаду српском конзулу. Полиција је бацљаду забранила.

Програм Клеменсове владе.

Париз. Говор Клеменсов о програму његове владе примљен је поволно у камару. Само када је Клеменсо говорио о одвајању цржаве од државе, чули се протести на десници. На предлог, који је усвојен са 395 гласова против 96, одустало се од дебате о општој политици владиној, пошто јој програм одговара жељи већине.

Гласови о одотупању Пашићевом.

Београд. Предстоји одступање Пашићеве владе, јер су наступиле озбиљне несугласице између Пашића и краља.

Прилике у Русији.

Петроград. Убијена су три професора варшавског свеучилишта због завере против цара.

Министарска криза у Бугарској.

Софија. Спроведена је измена у кабинету. Станчев је ушао у кабинет као министар спољних послова.

Прилике у Русији.

Москва. Биле су прометачице кућа код многих чланова социјалистичке организације. Многи су позатварани.

Пренос Золина пепела у пантеон.

Париз. Сенат је поставио комисију, која ће испитати предлог, да се Золин пепео пренесе у пантеон.

П о б у а.

Портсмут. Ваше стотина ложача разорили су намерштај у касарни. Напали су и ранили офицере. Полиција и војска је надвладала побуњенике. Многи су позатварани.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 24. октобра 1906. године.

Пшеница прве квалитете 13 к. 20 п. до 13 к. 40 п.
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња 12 к. 80 п. до 13 к. — пот.
Пшеница лакша 12 к. 20 п. до 12 к. 60 пот.
Наполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.
Јечам 12 круна — пот. до — кр. — пот.
Зоб нова 12 кр. 80 пот. до 13 кр. — пот.
Кукуруз у зрну н. 8 кр. — п. до 8 кр. 20 п.
Кукуруз у клину в. 5 кр. 60 п. до 6 кр. — пот.
Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина паљена 132 кр. — п. до — кр. — п.
Свињи утојени тешки 88 до 90 пот.
Свињи средњи . . . 84 до 86 „
Свињи лажи . . . 80 до 82 „
живе мере.

Одговори уредништва.

„Мргоди“ у В. Онај је извештај готов и чека ред. Било је и има озбиљнијих ствари.

И М А Д Е М

печурака (гљива)

за ћурчије, 3—4 метерценте на продају по умереној цени.

1499 2—2

Гавра Протић,
Bacstovaros.

Дописне карте

СА СЛИКАМА.

Поводом 40-годишње прославе „Заставне“ препоручујемо ове дописне карте.

- 1.) Др. Световар Милетић из доба када је покретао „Заставу“ 1866. год.
- 2.) Др. Световар Милетић из год. 1901. (Последња слика).
- 3.) Др. Световар Милетић у вацком затвору 1871. год.
- 4.) Гига Гершић из доба, кад је био главни сарадник „Заставе“ (1866. године).
- 5.) Лава Нанчић, некадањи уредник „Заставе“.
- 6.) Први број „Заставе“ од 9. фебруара 1866. год.
- 7.) Свечани број „Заставе“ на дан четрдесетогодишњице 24 сеп. 1906.

Цена је свакој појединој карти 6 потура, 100 комада 4 круне. Такође може се добити књижица „Др. Световар Милетић“ успомене о његову животу и раду. Написао Гига Гершић на 83 стране. Цена 1 круна 20 потура. Све ове поруџбине отпраща Коста Лера Нови Сад.

ПИСМО

ЗАКУПНИКА ДОБРА У УГАРСКОЈ.

Господину ФРАНЦУ ВИЛХЕЛМУ, апотекару, ц. вр. дворском лиферанту, Најкирхен.

НАЖАЉ.

Слободан сам овим изразити Вам захвалу на чудновато дјелство Вашег изврсног Вилхелмовог антиризматичког антиреуматичког теја за чишћење крви. Ја сам с овим тејом једну жону у Шите-у савим излечио, ма да су исту кров три четврти године најбољим леџници у читавој околини лечили и рекли да јој нема спаса. Са тим успехом је Ваш теј у овој околини тако облубљен постао, да г. Јосиф Терек, апотекар, краљева улица бр. 7. у Пешти, мора од сељака у Шите малог поруке добијати.

И у мојој кући десило се случај, да млад човек, који је код мене служио, за доби тако јаку костобољу, да није могао ни руке ни ноге макнути, а са употребом три пакета Вашег изврсног теја са свим се излечио. И ја употребљујем днаред годишње тај теј, и уверен сам да ми добро чини. Изричући Вам поново захвалност оних, који су одрадили, бележим се са поштовањем

Михајло Холдампф,

Закупник добра у Нажаљу, п. п. Тотие,

510 94-120

Угарска.

Један пакет стаје 2 круне одавде, 1 пошт. коли са 15 пакета стаје 24 круне.

Добија се свуда у апотекама.

Срби Србима! „ПРИЈАТЕЉ“ Свој свој!

једино чисто српско православно добротворно и просветно друштво у Сегедину, 1. (14.) новембра т. г. одржаће своју

СКУПШТИНСКУ СЕДНИЦУ,

на којој ће се имати решити исплаћивања обезбеда од 2000 круна наследницима завештача својих.

Пошто још незнатан број чланова може добити места у I-ом коду, то позивамо Србе и Српкиње, да се појуре с уписивањем.

Ко нам пошаље за уписину и чланарину свега 8 К, одмах ћемо му издати потврду, да смо га уврстили у I. коло за редовнога члана, а тисканице, што му будемо послали, могу се и кроз 8-10 дана испунити и послати нам. — У I. коло још се могу примити Срби и Српкиње, ако су пунолетни и који су се најкашње 1852. г. родили. — Ко се упише до 1. (14.) новембра т. г., од онога дана чим примимо 2 К., уживају сва права и дужности чланске. Не заборавимо, да време не чека јна оне људе, који се касно буде.

Друштво „Пријатељ“ 1508 1-2

у Сегедину, школска ул. (Iskola utca) бр. 17.

ПРОДАЈА ДУЂАНА.

Радња мешовите робе са дуђанским намештајем продаје се уз повољну цену.

Упитати код гђе Љубице Чавић, Нови Сад, витешка ул. бр. 1.

1409 4 4

Објава.

По заључку идејске црквене скупштине издавање се превени велики бирт под закуп на 3 или 6 година.

Лицитација ће се држати пред светог Аранђела у вторник 7. новембра т. г. пре подне у 9 сати у писарници црквене општине.

Лицитацији се припуштају само они, који су више година ту радњу радили.

Сваки лицитант дужан је од извикане цене 10% пишманлука пре лицитације председнику у руке положити.

У Идвору, 21. октобра 1906.

Жива Велић, Тоша Гргин,
перовођа. 1510 1-2 председник.

ДВА ИЗВРСНА ПРОДАВЦА СРБИНА

који се разуму у струци мушке и женске конфекције могу одмах добити место код

Róth Manó és fia

Стари Бечеј.

1509 1-3

ГВОЖЂАРСБА РАДЊА

Димитрија Стојковића

У ЗЕМУНУ

потребује једног доброг помоћника. Исти мора говорити осим материног језика немачки и мађарски. Ступити може одмах

1505 1 3

ПОМОЋНИКА вешта продаваоца

мануфактурне и кратке робе, вешта српском, немачком и мађарском језику, који зна излоге аранжирати, прима одмах

ПОДРУЖНИЦА ФЛОРИАНА СТАВЕТИ

1511 1-3

Осек, доњи град

Неколико економа СА ВИШОМ ЕКОНОМСКОМ СПРЕМОМ

могу добити одмах сигурна места.

Понуде са преписима сведоцаба нека се шаљу одмах

Управи „Привредника“

1500 2-6 у Загребу (Илица 7/II.)

Ј Е Д Н А

АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА

у Срему

тражи

извећбаног Конципијента.

Плата по заслуги.

Извешћа даје администрација „Заставе“.

3-3

ШИЈАНСТВО

ВОДИ

у злочин и беду

Илијан сам био увек, докле Францлово средство противу пијанства вјесам употребљивао. Давас већ са гнушањем скрећем главу сваком жестоком пићу. К. М. месар. Ово средство се ма у које пиће може додати. По здравље није шкољиво. Полупном оброку од којег се мање не може слати цена је 5 К. Ово се средство не може видети добити или поручити осим једино код: FRANKL ANTAL

Gyogyszertára Szeged, Felső város 24.

1473 2-40

Две ваљане девојке

са чистим рукописом, а са знањем српског, немачког и мађарског језика, могу добити стално место.

Понуде ваља упутити на администрацију „Заставе“ под знаком „КАНЦЕЛАРИЈА“.

2-8

САРАДНИК

(ИНТЕРНИ)

тражи се за већи српски економски лист. Место сигурно и стално.

Понуде са преписима сведоцаба нека се шаљу одмах

Управи „Привредника“

1501 2-6 у Загребу (Илица, 7/II.)

ТОЧИМ

из сопствених винограда изврсно

СРЕМСКО ВИНО

са брега „Провалије“ од 1. новембра п. р. у уставној улици (Alkotmány utca) бр. 18.

1 литру по 26 и 28 новчића и комовицу ракију по 50 новчића литру.

Молим за што већу посету, а јамчим за изврсно и природно пиће.

МАРТИН ТОМАН
Нови Сад.

1475 1-3

Сремске шљивовице,

коју производи и препоручује свој властити производ

Душан Тодорић,
Стара Пазова (Срем).

1470 2-20

КАШАЉ!

Ко на овај не пази, грешни против сопственог тела!

Кајзерове

ГРУДНЕ КАРАМЕЛЕ

с три јеле

Лекарски опробане и препоручене против кашља, промуклости, катарата, крвавости и катарата у ждрелу.

4512 нов. овер. сведоцаба доказују, да оне одржавају оно, што обећавају.

Пакет по 20 и 40 потура код: Омера Попова у Карлову. Д. Коде посл. Була Винкле у Н. Саду, Ђ. Стефановића син у Н. Саду. С. Михајловића, апотека у Ст. Павови. К. Пероша апотека у Ваваништу. Стеван Штрасер апотекар у Карловци. Јос. Хондл апотекар у Рум, П. Вујачковић у Митровци. 1277 6-20

Објава.

Потписана српско-православна превена опћина жели подети себи нов храм. Овим расписује стечај за скице. Рок предаја скица је 6. (19.) децембра о. г. Детаљнији програм као и стечајне увете шаље потписано председништво сваком на захтев бесплатно.

У Старчеву 20. октобра 1906. год.

Жива Јанковић Лазар Борјановић
перовођа. председник.

јере! Алекса Топољанин

1507 2-3

адм. парох.

Трговина шећераја, деликатеса и вина на мало и велико

САВЕ ИЛИЋА

у Новом Саду

житва пијаца бр. 10. преко од „Три Круне“.

Препоручује своје сбилато свежего робом снабдевано стовариште, шећера, кафе, пиринца, брашна, ветјина, бадема, лешњика, грозђа, чоколаде, вина, коњака, шљивовице, рума, ликера, прашке шунке, фришких сардинга, руса, плава камена, рафије и гуме за каламљене. Сваковрсни боја за кречење, боје и лака за патос, фирнајса и пемзла и све остале у ову струку спадајуће робе.

Брза и тачва послуга — Роба свежа. — Цене умерене

1482 2-16